

Tartu Riikliku Ülikooli Raamatukogu

Tartu Ülikooli Raamatukogu ARHIIVKOGU

Kooskõlastatud 106417

Kinnitan

(H. Kabur)

(A. Punnar)

(A. Koop)

TRÜ a/ü-komitee esimees

TRÜ töökaitse van.-insener

TRÜ rektor

"31" märts 1980. "28" märts 1980.

" " märts 1980

TRÜ JUHTIVATE TÖÖTAJATE JA PRAKTIKAJUHENDAJATE TÖÖKAITSEALASE VÄLJAÕPPE PROGRAMM

Sissejuhatus

Töökaitse aine, põhimõisted, põhisuunad.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm ning Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu ja Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi konstitutsioonid (põhiseadus) töökaitsest.

I. Töökaitse seadusandlus

1.1. Üldkõsimused.

- 1.1.1. Juhtkonna, töötajate ja ametiühingu osa töökaitstes.
- 1.1.2. Tervisekahjustuste mõisted ja õiguslik iseloomustus: töö- ja olmeõnnetused; kutsehaigused.
- 1.1.3. Töökaitseõigusaktide allikad ja liigid: Ülemnõukogu seadused, Ülemnõukogu Presiidiumi seadlused, Ministrite Nõukogu määrused, UAÜKN-i ja AÜN-i määrused, põhimäärused, Riikliku Ehituskomitee СНИП-id, Riikliku Standardite Komitee ГОСТ-id, ministriumide ja AÜKK-de töökaitse-eeskirjad ja -juhendid.

- 1.1.4. Töökaitsealane väljaõpe ja juhendamine.
- 1.2. Töökaitseõigussätted.
 - 1.2.1. Juhtkonnale kohustuslikud töökaitse-eeskirjad (töösisekorraeeskirjad, juhendamiseeskirjad, eeskirjad laadimistööde kohta, eeskirjad survemahutite kohta jt.). Töötajatele kohustuslikud töökaitsejuhendid.
 - 1.2.2. Valminud hoonete, töökodade, laboratooriumide, seadmete, aparaatide jt. ning uue tehnoloogia kasutuselevõtu töökaitsealane ennetusjärelvalve.
 - 1.2.3. Töökaitsemeetmete tagamine plaanilises korras (kollektiivleping ja töökaitsekokkulepe).
 - 1.2.4. Töö- ja olmeõnnetuste juurdlemine ja põhjuste kõrvaldamine.
 - 1.2.5. Tasuta individuaalkaitsevahendite ja piima andmine.
 - 1.2.6. Arstlikud läbivaatused.
 - 1.2.7. Nais- ja alaealiste töötajate töökaitse.
 - 1.2.8. Töö- ja puhkeaeg: tööpäeva ja nädala kohta; korrallised puhkused ja lisapuhkused.
- 1.3. Töökaitsejärelvalve.
 - 1.3.1. Ametiühinguline järelvalve: töö tehnikainspektsioonid; ühiskondlikud järelvalveüksused.
 - 1.3.2. Riiklik järelvalve: tehniline ja mäejärelvalve, sanitaarjärelvalve, energeetikajärelvalve, tuletõrjejärelvalve jt.
 - 1.3.3. Ametkonnasisene järelvalve.
 - 1.3.4. Töökaitseülevalvatused.
- 1.4. Vastutus töökaitse õigussätete rikkumise eest: ühiskondlik mõjutus, distsiplinaarvastutus, administratiivvastutus, kriminaalvastutus.

III. Tööstervishoid

- 2.1. Tervise ja töövõime eeldused: füsioloogiline kaitse; otstarbekas toitumine ja ennetusravitoid; töökoormus, väsimus ja selle pidurdamine.

- 2.2. Kahjulikud mõjurid ja nende vältimine.
- 2.2.1. Müra ja vibratsioon.
- 2.2.2. Ohtlikumad kõrgsageduslikud elektromagnetilised võnkumised ja ioniseerivad kiirgused: ultraviolett-, röntgeni- ja gamma- ning alfa- ja beetakiirgus.
- 2.2.3. Tolm ja mürkained (elavhõbe, plii, vingugaas, mineerihapped ning leelised jt.).
- 2.3. Tööruumi sisekliima; temperatuur, relatiivne niiskus, õhu liikumise kiirus; ventilatsioon ja õhu konditsioneerimine.
- 2.4. Tööruumi loomulik ja tehisvalgustus: süsteemid, vahendid, normid; avariivalgustus.
- 2.5. Sanitaar-olmeruumid ja -seadised: rõivasta, pesemisruum, käimlad, isikliku hügieeni ruumid, käte- ja jalavannid, joogiveeseadised jt.
- 2.6. Tootmiskultuur: organisatsiooni ja juhtimiskultuur, tehnikakultuur, töökultuur.

III. Ohutustehnika

- 3.1. Ühiskaitsevahendid: seadmete, seadiste, aparaatide ohutu konstruktsioon, kaitseseadmed, kaitseblokeeritud, ohutusmärgid jt.
- 3.2. Individuaalkaitsevahendid: erirõivastusesemed, kaitseprillid, -kilbid, -torbikud, kõrvaklapid ja -topid, kaitsealvid.
- 3.3. Surve- ja vaakumseadmed: kompressorid, vaakumseadmed, balloonid, autoklaavid.
- 3.4. Elektriohutustehnika.
- 3.4.1. Puute- ja sammupinge, ülelöökk. Elektri voolu, pinge sageduse ohtlikkus; voolurajad inimkehas. Elektrikahjustuste liigid; esmaabi.

3.4.2. Elektrikahjustuste vältimine: ohutu pinge, isolatsioon, kaitsemaandused, dielektrilised kaitsevahendid, töötajate elektriohutustehnikaalane kvalifikatsioon.

IV. Tuletõrje alused

- 4.1. Tuletõrje üldküsimused: tulekahjude liigid ja põhjused; põlemine ja tulekahjud; tuletõrje organisatsioon.
- 4.2. Tuleohutuseeskirjad.
 - 4.2.1. Ehituslikud normatiivid: hoonete tulepüsivus, tööde tuleohtlikkus.
 - 4.2.2. Õppehoone, raamatukogu, tööstushoone, garaaži, laboratooriumi, kaupluse, eluhoone, ühiselamu jt. ekspluataerimise tuleohutusnõuded.
- 4.3. Tuletõrjevahendid ja -signaalsüsteemid.
 - 4.3.1. Tulekustutusvahendid: kustutuspulbrid, -vedelikud, -vahud ja -gaasid.
 - 4.3.2. Tuletõrjevesivarustus hoones: veevõtukohtad, voolivid, joatorud; automaatsed vesikustutusüsteemid (sprinkler- ja drentsersüsteem).
 - 4.3.3. Esmased kustutusvahendid: kast liivaga, hüdropult, kustutusvaibad, vaht-, gaas-, aerosool- ja pulberkäsikustutid.
 - 4.3.4. Tuletõrjesignaalsüsteemid: üldine ja kohalik.
- 4.4. Esmased ülesanded tulekahju korral.
 - 4.4.1. Tuletõrje väljakutsumine ja vastuvõtmine.
 - 4.4.2. Tulekahju likvideerimine kohalike jõudude abil.
 - 4.4.3. Inimeste ja vara evakueerimine.

V. Töökaitse üldharidussüsteemis

- 5.1. Töökaitse organiseerimine.
- 5.2. Töökaitseõuded õpperuumides ja -hoonetes.
- 5.3. Õigussätted õppetöö, praktika ja ühiskondlikult kasuliku töö ohutuse ja tervislikkuse tagamiseks.
 - 5.3.1. Keemiaõppetöö ohutuseeskirjad.
 - 5.3.2. Füüsikaõppetöö ohutuseeskirjad.
 - 5.3.3. Kehalise kasvatuse õppetöö ohutuseeskirjad.
 - 5.3.4. Koolide õppetöökodade ja ettevõtete õppetsehhide ohutuseeskirjad.
 - 5.3.5. IX - XI kl. õpilaste põllumajandusliku õppepraktika ohutuseeskirjad.
 - 5.3.6. Õpilaste suviste praktiliste tööde ohutuseeskirjad.
 - 5.3.7. Jääktooraine kogumisel õpilaste rakendamise sanitaareeskirjad.
 - 5.3.8. Õpilaste ühiskondlikult kasuliku töö organiseerimise kontrolli juhend.

- Märkus. 1. Teadmised selle programmi ulatuses on kohustuslikud kõigile dekaanidele, osakondade, kateedrite, laboratooriumide ja teiste TRÜ struktuuriüksuste juhatajatele, menetlus- ja õppepraktika juhatajatele ning hoonete komandantidele.
2. Humanitaarerialal töötajatele ei ole jaotused 2.2.2. ja 3.3. oblikatoorsed.
 3. Pedagoogidena mittetöötajatele ei ole oblikatoorne jaotus V.

L i s a

KIRJANDUS¹

1. Ritslaid, V. Töökaitse 1.-4. kd. - Trt.: TRÜ, 1971-1979.
 1. kd. Töökaitse. Töökaitseeadustik. 1979. - 100 lk.
 2. kd. Töökaitse. Töötervishoid. 1971. - 284 lk.
 3. kd. Töökaitse. Ohutustehnika. 1972. - 228 lk.
 4. kd. Töökaitse. Tuletõrje alused. 1975. - 72 lk.

¹ Enamik kirjandusest leidub Toomel TRÜ teadusliku raamatukogu lugemissaali kapis nr. 3.

JUHENDMATERJALID

1. Ohutuseeskirjad NSV Liidu Haridusministeeriumi süsteemi üldhariduslike koolide keemiakabinettides töötamiseks. Kinnit. NSVL haridusministri aset. 1. nov. 1972.- Tln., 1974. - 156 lk. (ENSV Haridusministeerium).
2. Tarbijate elektriseadeldiste eksploatatsiooni eeskirjad. Tarbijate elektriseadeldiste eksploatatsiooni ohutuseeskirjad. УТВ. Начальником Госэнергонадзора 12 апреля 1969 г. Tln., Valgus, 1972.- 360 c.
3. Tartu Riikliku Ülikooli sisekorra eeskirjad. Kinnit. TRÜ rektori poolt 11. jaan. 1974.a. Tartu: TRÜ, 1974. - 16 lk.
4. Tootmises toimunud õnnetusjuhtumite juurdlemise ja arvelevõtmise põhimäärus. Kinnit. ÜAÜKN Presiidiumi otsusega 20. mail 1966.a. Tln., ENSV AÜN, 1966. - 32 lk.
5. Vibratsiooniohtlike kutsealade töötajate töörežiimi määrustik. Kinnit. ENSV MN 22. jaan. 1973.a. määrusega 34. - ENSV ÜVT, 1973, nr. 7, art. 53 lisa.
6. Statsionaarsete kompressoragregaatide, õhu- ja gaasitorustike ehituse ning ohutu eksploatatsiooni eeskirjad. Kinnit. NSVL Riikliku Mäe- ja Tehnikajärelevalve Komitee poolt 7. dets. 1971.a. Tln., Valgus, 1975. - 28 lk.
7. Survemahutite ehituse ja ohutu eksploatatsiooni eeskirjad. Kinnit. NSVL Riikliku Mäe- ja Tehnikajärelevalve Komitee poolt 19. mail 1970.a. Tln., Valgus, 1972. - 94 lk.
8. Нормы радиационной безопасности: НРБ-76. - 56 с.
9. Основные санитарные правила работы с радиоактивными веществами и другими источниками ионизирующих излучений (ОСП-72). М., 1972. - 64 с.
10. Положение об организации работы по охране труда в высших и средних учебных заведениях, предприятиях, учреждениях и организациях министерств (комитетов) высшего и среднего специального (народного) образования (с приложениями

- № 1-13).¹ Утв. приказом Министра высшего и среднего специального образования СССР 31 июля 1963 г. за № 246. - 56 с. Размножено на ротапринте ТГУ в окт. 1963 г. и выслано ректором ТГУ отделениям, кафедрам, лабораториям и т.д. 9 октября 1963 г.
- II. Ohutustehnika eeskirjad NSV Liidu Haridusministeeriumi üldhariduskoolide füüsikakabinettidele (-laboritele). Tln., 1977. - 24 lk. (ENSV Haridusministeerium).
12. Правила по технике безопасности и производственной санитарии при работе в химических лабораториях высших и средних специальных учебных заведений. Утв. зам. Министра высшего и среднего специального образования СССР 11 июля 1965 г. - 10 с. (Päljundatud TRÜ rотаприндил 1966 ja asjaosalistele üksustele välja saadetud.)
13. Санитарные нормы и правила при работе с источниками электромагнитных полей высоких, ультравысоких и сверхвысоких частот. Утв. зам. главного санитарного врача СССР 30 марта 1970 г. № 848-70. - 34с. В кн.: Охрана труда в научных учреждениях Академии наук СССР. - М.: Наука, 1972, стр. 203-236.
14. Санитарные нормы проектирования промышленных предприятий СН 245-71. Утв. Госкомитетом Совета Министров СССР по делам строительства 1971 г. М.: Стройиздат, 1972. -97 с.
15. Список производств, цехов, профессий и должностей с вредными условиями труда, работа в которых дает право на дополнительный отпуск и сокращенный рабочий день. Утв. постановлением Госкомитета СМ СССР по вопросам труда и заработной платы и Президиумом ВЦСПС от 25 окт. 1974 г. М.: Экономиздат, 1976. - 568 с. (Olemas TRÜ juriskonsuldi juures.)

¹ Приложение № 2 - Положение о службе радиационной безопасности высших учебных заведений.

Приложение № 6 - Указания о проведении инструктажа и обучения по технике безопасности и производственной санитарии в высших и средних специальных учебных заведениях, предприятиях, учреждениях и организациях министерств (комитетов) высшего и среднего специального (народного) образования.

Приложение № 7а - Контрольный лист № 7а инструктажа студентов по технике безопасности.

16. 1. Строительные нормы и правила Ч. II раздел А., гл. 5: Противопожарные нормы проектирования зданий и сооружений. СНиП II - А. 5-70. Утв. Государственным комитетом Совета Министров СССР по делам строительства 16.09.1970 г. М.: Стройиздат, 1971. - 16 с.
2. Естественное и искусственное освещение. Нормы проектирования. СНиП II - 4 - 79. - Светотехника 1979, № 10, с. 1-29.
3. Строительные нормы и правила Ч. II. разд. Л., гл. 2: Общественные здания и сооружения. Нормы проектирования. Общая часть. СНиП-Л. 2-72. Утв. Госкомитетом СМ СССР по делам строительства 30.04.1972 г. - М.: Стройиздат, 1973. - 18 с.
4. Строительные нормы и правила Ч. II, р. Л., гл. 6: Высшие учебные заведения. Нормы проектирования. СНиП II - Л. 6 - 67. Утв. Госкомитетом СМ СССР по делам строительства. 31.03.1967 г. - М.: Стройиздат, 1967 г. - 20 с.
5. Строительные нормы и правила. Ч II раздел Л. гл. 7: Магазины. Нормы проектирования. СНиП II - Л. 7 - 70, Утв. Государственным комитетом Совета Министров СССР по делам строительства. 08.01.1970 г. - М.: Стройиздат, 1970 г. - 20 с.
6. Строительные нормы и правила. Ч. II р. Л., гл. II. Спортивные сооружения. Нормы проектирования. СНиП II - Л. II-70. Утв. Госкомитетом СМ СССР по делам строительства. 02.03.1970 г. - М.: Стройиздат, 1970 г. - 52 с.
7. Строительные нормы и правила. Ч. III. гл. 3: Приемка в эксплуатацию законченных строительством предприятий, зданий и сооружений. Основные положения. Правила производства и приемки работ. СНиП III-3-76, Утв. постановлением Госкомитета СМ СССР по делам строительства от 30.03.1976 г. № 28. - М.: Стройиздат, 1976. - 33 с.
8. Строительные нормы и правила. Ч. II. гл. 65: Общеобразовательные школы и школы - интернаты. Нормы проектирования. СНиП П-65-73. Утв. Госкомитетом СМ СССР по делам строительства 04.09.1973 г. - М.: Стройиздат, 1974. - 36 с.

9. Строительные нормы и правила. Ч. П, гл. 92: Вспомогательные здания и помещения промышленных предприятий. Нормы проектирования СНиП П - 92 - 76. Утв. Госкомитетом СМ СССР по делам строительства от 23.07.1976 г. № П16. - М.: Стройиздат, 1977. - 32 с.
10. Строительные нормы и правила. Ч. П, гл. 33: Отопление, вентиляция и кондиционирование воздуха. Нормы проектирования. СНиП П - 33 - 75. Утв. Госкомитетом СМ СССР по делам строительства от 20.10.1975 г. № П80. - М.: Стройиздат, 1976. - П12 с.
11. Одобрены Национальной комиссией по радиационной защите (НКРЗ) при Министерстве здравоохранения СССР. М.: Атомиздат, 1978. - 56 с.
17. Типовые отраслевые нормы выдачи спецодежды, спецобуви и предохранительных приспособлений рабочим и служащим, занятым на работах с радиоактивными веществами и источниками ионизирующих излучений. Утв. Госкомитетом СМ СССР по вопросам труда и заработной платы и президиумом ВЦСПС 30 декабря 1959 г. - 8 с. - В кн.: Типовые отраслевые нормы бесплатной выдачи спецодежды, спецобуви и предохранительных приспособлений. Вып. I, 1968, с. 504-508.
18. Типовые нормы бесплатной выдачи спецодежды, спецобуви и предохранительных приспособлений рабочим и служащим высших учебных заведений. Утв. Госкомитетом СМ СССР по вопросам труда и заработной платы и президиумом ВЦСПС 26 февраля 1960 г. СМ СССР по вопросам труда и заработной платы. Издано Госкомитетом и ВЦСПС. - М.: 1960. - В кн.: Типовые отраслевые (vt. kirje 17.). Вып. I, 1968, с. 517-531.
19. Типовая сводная номенклатура мероприятий по охране труда. Утв. ВЦСПС от 30 мая 1969 г. - В кн.: Справочник по технике безопасности, противопожарной технике и производственной санитарии, ч. I. Л.: 1970. с. 75-79.

ПРОГРАММА ОБУЧЕНИЯ ОХРАНЕ ТРУДА РУКОВОДЯЩИХ РАБОТНИКОВ
ТРУ И РУКОВОДИТЕЛЕЙ ПРАКТИКИ. На эстонском языке. Тар-
туский государственный университет, ЭССР, г.Тарту, ул.
Юликооли, 18. TRU trükikoda 1980. 0,75. 200. Т.484.
Tasuta.